

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН САЮЗА СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕННІКАУ БЕЛАРУСІ І КАМІТЭТА ПА СПРАВАХ МАСТАЦТВА
ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАУ БССР

№ 45 (904)

Чацвер, 6 лістапада 1952 года

Цана 50 кап.

Творчы поступ

Якуб КОЛАС

Трыццаць пяць гадоў творчага поступу нашай Радзімы адначасна і настойлівай працы савецкіх людзей, нашымі гістарычнымі пераможцамі на фронце будаўніцтва і на ратных палях.

Трыццаць пяць гадоў умоваем мы заваёваць Вялікага Кастрычніка ў імя паводовай камуністычнага грамадства. Кожны дзень нашага кінулага творчага жыцця радуе нас новымі здзяйсненнямі ў гэтым кірунку, набліжае савецкі народ да пастаўленай мэты.

XIX з'езд Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, які адбыўся напярэдні надыходзячай гадавіны Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі, асвятліў шляхі нашага далейшага руху наперад. У гэты хвалючы час наш вялікі правадчык Іосіф Вісар'янавіч Сталін палюбіў скарбіцу творчага марксізма-ленінізма новым геніяльным укладам, узброіўшы партыю і народ выдатным вучэннем аб развіцці сацыялізма, аб тых суадносінах, якія стаць на шляху камуністычнага свету. Сталінскае вучэнне

гэта магутная зброя, з якой мы пачынаем выконваць план новага стваральнага пяцігоддзя, атрымаўшы на XIX з'ездзе непакінуты дырэктывы.

У бягучым пяцігоддзі беларускі народ будзе змагацца за далейшае пераўтварэнне і будаўніцтва нашай рэспублікі. Трэба добра падрыхтавацца да вызнання тых велічэзных задач, якія паўстаюць перад усімі намі ў сувязі з асаўшэннем Палескай нізіны. Масівы непраходнай дрыгвы і балота чалавечая праца ператворыць у квітнеючыя палі і лугі. Мноства рэчак, якія зараз не выкарыстоўваюцца і толькі забавочваюць неаглядныя прасторы, пойдучы па новых шырокіх рэчышчах у водасховішчы.

Хвалі Прыпяці і Дняпра стануць вышэйшымі; скіраваныя ўмелай рукой воды

дадучы жыццё турбінам магутных электрастанцый. Гэта дасць магчымаць стварыць дастатковую колькасць прамысловых прадпрыемстваў, якія будуць працаваць, выкарыстоўваючы танную электраэнергію.

Такія светлыя перспектывы адкрыты перад намі ў новай сталінскай пяцігодцы. Новым зместам напярэдняга слова «Палессе». Назаўжды адыйдзе ў нябыт цяжкая памяць, якая была звязана калгасці і з гэтым самым глухім і забытым у мінулым кутам нашай краіны. З асаблівай неадрадавацка чакаю гэтага пераўтварэння, бо ў маладыя гады мне давалася пабачыць і перажыць на Палессі і чалавечыя гібель і крыўды ад розных панюў і падпанкаў.

Дзень добры, мае новае Палессе! Усім сэрцам я з табою, з незлічонай арміяй людзей, якія ідуць у наступ на дзікія негры. Ад шчырага сэрца прымі гарачы беларускі дзякуй, бацька наш Сталін! З тваім імем, з тваім сцягам мы ідем у камунізм, з'яўняючы вялікай непакінутой сталінскай дружбаю.

Малюнак Л. Замаха.

Пад сцягам партыі Леніна—Сталіна

Заўтра — вялікі і радасны дзень. Народы нашай краіны разам з перадавым чалавечым усяго свету адзначаюць трыццаць пяты гадавіну Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі. Магутныя залоны дэманстрантаў пройдуць пад чырвонымі сцягамі Вялікага Кастрычніка па святочна ўпрыгожаных вуліцах, праспектах і плошчах савецкіх гарадоў і паселішчаў, несучы ў сваіх сэрцах захапленне гістарычнымі справамі Камуністычнай партыі, шчырую любоў да любімага правадчыка, вялікага зорчага камунізма — таварыша Сталіна.

Хвалючы водук у сэрцах савецкіх людзей, у сэрцах працоўных самых далёкіх куткоў зямлі знайшлі палымныя словы Вялікай ЦК КПСС да 35-й гадавіны Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі.

Камуністычная партыя звяртаецца да нашага народа, да працоўных краін народнай дэмакратыі і ўсяго свету, вітае іх з атрыманымі поспехамі ў будаўніцтве камунізма, у барацьбе за мір, супраць падпальшчыкаў новай вайны і заклікае іх няўхільна іці ўперад па светламу шляху, паказанаму партыяй Леніна — Сталіна.

Далёка наперад бачыць савецкі народ з вышнімі трыццацігоддзя Вялікага Кастрычніка. Светлыя далі камунізма раскрываюцца перад яго позіркам. Пабудаваўшы сацыялізм, адстаўшы яго ў барацьбе з імпаўнаснымі і ўнутранымі ворагамі, савецкія людзі паспяхова акцыявуюць наступны пераход ад сацыялізма да камунізма.

Сіла нашага народа ў тым, што ім кіруе выпрабаваная ў баі за свабоду і незалежнасць, за эканамічны і культурны росквіт нашай Радзімы слаўная Камуністычная партыя, вялікі карыфей марксісцка-ленінскай навуцы, светач усяго чалавечства, дарогі і любімы Сталін.

Перадсвяточныя дні ў гэтым годзе былі асабліва радаснымі і хвалючымі. Выдатным укладам у скарбіцу марксісцка-ленінскай навуцы з'явілася апублікаваная нядаўна геніяльная работа таварыша Сталіна «Эканамічныя праблемы сацыялізма ў СССР». Мудры правадчык з уласцівай яму тэарэтычнай глыбіняй асвятліў

у сваёй новай рабоце шляхі паступовага пераходу савецкага грамадства ад сацыялізма да камунізма. Адкрыты таварышам Сталіным асноўны эканамічны закон сацыялізма і яшчэ раз паказавае, што ў Камуністычнай партыі няма больш узвышанай мэты, чым барацьба за далейшы эканамічны і духоўны росквіт нашага народа.

З вялікай радасцю сустрэлі савецкія людзі гістарычныя рашэнні XIX з'езда партыі. «Цяпер галоўнымі задачамі Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, — гаворыцца ў прынятым на з'ездзе Статуте партыі, — заключаюцца ў тым, каб пабудаваць камуністычнае грамадства шляхам паступовага пераходу ад сацыялізма да камунізма, няспыняна павышаць матэрыяльны і культурны ўзровень грамадства, выходзячы членаў грамадства ў духу інтэрнацыяналізму і ўстанавлення сувязей з працоўнымі ўсіх краін, усмярсна ўмацоўваюць актыўную абарону Савецкай Радзімы ад агрэсіўных дзеянняў яе ворагаў».

Дырэктывы партыі па новаму (пятнаму) пяцігадовому плану, якія наш народ усурныў як непакінуты закон сваёй практычнай дзейнасці, азначаюць новы магутны ўдзельнік у культуры і культуры грамадства ў ўсёй сваёй чалавечай і ўстанавлення сувязей з працоўнымі ўсіх краін, усмярсна ўмацоўваюць актыўную абарону Савецкай Радзімы ад агрэсіўных дзеянняў яе ворагаў».

Кожны крок нашай партыі, нашага народа на шляху камунізма знаходзіць гарачую падтрымку працоўных усяго свету. Мільёны і мільёны сумленных людзей на зямлі сталі над сцяг барацьбы за мір і дэмакратыю, супраць амерыкана-англійскіх падпальшчыкаў вайны. З кожным днём яны ўсё больш і больш пранікаюцца вялікай праўдай слоў таварыша Сталіна аб тым, што мір будзе захаваны і ўмацаваны, калі народы возьмуць справу захавання міру ў свае рукі і будуць адстойваць яе да канца.

Да нашай дзяржавы, якая з першых дзён узнікнення напісала на сваіх сцягах вялікія словы аб міры і дружбе з усімі свабодалюбнымі народамі, да Камуністычнай партыі Савецкага Саюза звернуліся іскраі ўсяго працоўнага чалавечства.

Наша партыя высокая цэнніць давер'е, падтрымку і спачуванне да яе браціх народаў за рубяжом. Асабліва гэта падтрымка, сказаў таварыш Сталін у сваёй ірамоўнае на заключным паседжанні XIX з'езда КПСС, «глумачыцца тым, што інтарэсам нашай партыі не толькі не супярэчае, а наадварот, заімаюцца з інтарэсамі міралюбных народаў». Што-ж датычыць Савецкага Саюза, то яго інтарэсы наогул неаддзялімы ад справы міру ва ўсім свеце».

Вялічныя задачы паставіў XIX з'езд партыі перад усім савецкім народам і ў тым ліку перад дзеячамі нашай літаратуры і мастацтва. Партыя і народ патрабуюць ад пісьменнікаў, мастакоў, дзеячоў музыкі і тэатра няспыняна павышаць ідэйны і мастацкі ўзровень сваёй творчасці, услаўляць працу савецкага народа па паводовае камунізма партыі яго вялікіх спраў і твораў. Новыя геніяльныя работы таварыша Сталіна па пытанніх мовазнаўства, аб эканамічных праблемах сацыялізма ў СССР, працова правадчыка на XIX з'ездзе КПСС, гістарычныя матэрыялы з'езда даюць у рукі дзеячоў савецкай культуры магутную ідэйную зброю ў барацьбе за далейшы ўздым сацыялістычнай культуры. Аказаліся на клопаты партыі аб літаратуры і мастацтве высокаідэйнымі і высокамастацкімі творами, якія раскрылі-б духоўны свет савецкага чалавеча ва ўсё глыбінні і характэрна, вялі-б рашучы барацьбу з прывямай варажой ідэяў і рэшткімі старых поглядаў на жыццё адлюстроўвалі-б яго ва ўсёй складанасці барацьбы новага са старым, перадавога з адсталым — такі пачэсны абавязак дзельцоў літаратуры і мастацтва.

— Няхай живе вялікі Саюз Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік — цвярданыя дружбы і славы народаў нашай краіны, несакаршуальны аплот міру ва ўсім свеце!

— Няхай живе Камуністычная партыя Савецкага Саюза, вялікая партыя Леніна — Сталіна, натхніцель і арганізатар усіх нашых перамоў!

— Пад-сцягам Леніна, пад вадзіцельствам Сталіна — уперад, да перамогі камунізма!

Новыя вершы

Манумент Сталіна

Мы пра гэта даўно ўсе і чулі і зналі,
На т' калі яшчэ полымя тут бушавала
На падаленых ворагам-мінскіх
кварталах,
Што праходзіў па вуліцах горада Сталін.
Гэту вестку разнесілі песні і вецер.
Яе чуючы, грозныя месціны ўстаалі
З імем правадчыра, з імем Сталіна ў
сэрцы.
Быў ён тут і тады, калі мы пачыналі
Горад свой аднаўляць і залечваць раны,
Рыхтаваць для падмурка цэлоў
катлаваны.
Па яго плану мы рыштаванні ўздумаі,

Клазі пэглу, бетон ў кожны новы
будынак,
Скверы, вуліцы дрэвамі азеляняі,
Каб сталіцай магла ганарыцца краіна.
Ен заўсёды быў з намі і будзе заўсёды.
Быццам з горнай вяршыні крутой —
з п'ездсталу
Углядаецца ён у бізмезныя далі,
Дзе устаюць камунізма праменыя годы.
І таму сёння песні звяняць па-над краем,
І сцягі ззяюць полымем яркім, гарачым,
І шчаслівыя маткі дзяцей падымаюць,
Каб маглі яны роднага Сталіна бачыць.

Комсамольская вуліца

Як ззяюць у поўдзень пагожы
Газонаў квяцісты кавёр,
Зялёны мурог, агарожа
І ліп густаістых убор!
Заўжды тут вяртаюцца з школы
Мае маладыя сябры;
Над сэрцам значок комсамола
У кожнага ярка гарыць.
Заўжды мы тут любім спыніцца,
Паслухаць, як шум гэтых дрэў

Зліваецца з гулам сталіцы
У адзін непаўторны напеў.
Бо ўсё, што тут парасцівала,
Гамоніць зялёнай лістоў,
Рупліва мы ўсе даглядалі,
Садзілі вясновай парой.
Таму маладосцю сагрэта
Тут кожная грудка зямлі,
А сонечнай вуліцы гэтай
Імя комсамола далі.

Ужо даўно прайшла начная змена

Ужо даўно прайшла начная змена,
Даўно апошні празвінеў трамвай,
І адлічыў гадзіннік час спачынку
Зары, што адыйшла за небакрыя,
І працавітым кранам на будоўлі,
І ў полі неўгамонным жаўрукам,
І, нават хваляем радыё, якія
Здалёк заўжды прыносяць весткі нам.
І хоць сумленнай працай дзень закончан,
Сабе спакою не знаходжу я.
За цэлы дзень я абыйшоў паўсвету,
Паўсвету песня абыйшла мая.
Яна была ў джунглях на Малаі,
Дзе колькі год гарыць вулкан агню,
І за яе назначылі пану.
Яна была сярод байцоў В'етнама
І там, дзе неспіханыя грывыя
Баі, на трыццаць восьмай паралелі,
Дзе ад напалма гэтак ўсё сарынь.
Яна была ў патронах і гранатах
Байцоў, якія ішлі за волю ў бой,
Яна, без візаў, быццам голуб міру,
Лунала над марамі, над зямляй...
Але не ўсё яшчэ зрабіла песня,

І я яшчэ не ўсё, што мог, зрабіў.
Вось аграном расціць цудоўны колас
Далі залатых і неабсяжных ніў.
У лік гадоў, якія яшчэ прыдуць,
І мой таварыш у Магнітагорску
Зварыў высокакаснавую сталь.
І муляр дом да тэрміну паставіў,
Шахцёр звыш плана шмат вугля здабыў.
І астраном у акіяне неба
Планету невядомую адкрыў...
Ці-ж не палётам нестрыманым ўперад
Акрылены сягоння кожны з нас?!
Мы ўсе імкнемся працаваць натхнёнай
Набавізіць светлы камунізма час.
І мне і песні ў будучыню трэба
Яшчэ пракласці працавіты шлях,
І мне і песні ў будучыню трэба
Яшчэ сустрацца з сонцам на палях,
З людзьмі, якіх амаль вусім не знаю,
Але якія прыдуць на зямлю.
Я іх здалёк праз даль гадоў вітаю,
Як баізіх, родных, іх даўно любяю.

Руская мова

Ты — шчасця, свабоды і дружбы
вясчуння,
Ты — светлая па-над зямлёй зараніца,
Ты — шчырага сэрца жывая крывіца,
Вялікая руская мова!
Ты поўная фарбаў з прастораў
квяцістых,
Ты поўная водсветаў сонечных, зорных,
Сутучаў і гукаў жывых, непаўторных,
Цудоўная руская мова!
Нясеш ты мільёныя жыццё і надзею,
Нясеш незгасальнае сонца з усходу,
Нясеш ты вялікую прауду народам,
Магутная руская мова!
Таму ўсім працоўным ты родна стала
І песняй крылатай лунаеш над светам,
І усюды цябе сустракаюць з прыветам,
Вялікая руская мова!

Лічбы пяцігодкі

Есць лічбы, падобныя сонцу, прадвесню,
Салютам і велічым сталінскім зводкам,
Есць лічбы, падобныя зорам і песням,
— Іх бачым мы ў планах сваёй пяцігодкі.
Яны над зямлёю гарачы, як паходні,
І зняеннем сваім далечныя азараюць,
Таму іх з натхненнем усюды сягоння
Мільёны працоўных ад сэрца вітаюць.
Бо ў кожнай у тоне вугля і жалеза,
У коласе кожным, у новай турбіне
Мы бачым рост сілы магутны, бізмезны
Айчыны свабоды — Савецкай краіны.

Наламыйка

А гэта — не толькі моц наша і слава,
Дзвінства ішчаслівае, скібіна хлеба,
А самая найпрыгажэйшая ява —
Над мірнай зямлёю бяшмарнае неба.
Сонца свеціць, сонца грэе, ў маім
сэрцы радасць:
Граюць пушчы, скалы, горы, граюць
вадаспадды.
З песняй я іду на бераг, дзе шуміць
Дунаец,
Макі алья збіраю і ў вянок сплятаю.
Макі алья збіраю, каб вянок далёка
Быў відаць на сіняй хвалі, на вадзе
шырокай.
Палывуць пламы цяжкія па рацэ
сягоння,
Павядуць іх проста ў мора злонцы-
палытоны.
Мілы ўбачыць мой вяночак і здалёк
пазнае,
Што, як светлы аганёчак, перад ім
зазьяе.
Ен успомніць сцэжкі тыя, дзе мы з ім
хадзілі,
Звонкай песняй-каламыйкай мне адкажа
мілы.
Ці ад песні, ці ад сонца, што над краем
свеціць
Гэтак радасна і светла у м'ём у сэрцы?
Дык шумі, шумі, Дунаец, белаяспеннай
хвалі,
Дык плыві, плыві, вяночак мой дзвочы,
ама!

Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Аб узнагароджанні пісьменніка Якуба Коласа ордэнам Леніна

За выдатныя заслугі ў развіцці савецкай мастацкай літаратуры, у сувязі з 70-годдзем з дня нараджэння, узнагародзіць пісьменніка Якуба Коласа ордэнам Леніна.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Н. ШВЕРНІК.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР А. ГОРКІН.

В. ДАЊЛЕВІЧ

М. БАРСТОК

З-пад электрода вяртаюцца блакітныя іскры. Імгненны ўспышкі... Міхаіл Антонік адкладзе ў бок шчыткі, выпростваецца. Перад ім — металічныя структуры, на якіх злучаныя магнітныя і электрычныя каардынацыі.

Міхаіл Антонік адкладзе ў бок шчыткі, выпростваецца. Перад ім — металічныя структуры, на якіх злучаныя магнітныя і электрычныя каардынацыі. Кароткі падлік і — твар рабочага асяцянецца разлісцю: 400 працэнтаў зменнага напружання!

Праўдзіва хвіліну Міхаіл Антонік разамішчае кроўчыцкі на галоўнай асі заводу. Направа — пазеса ішча зварыць кустоў, за ёю — рад маладых дзяўчынак, якія пашпешна скідаюць свае жывыя асцягі, ушчыпляючы ім глады асфальту.

Не завод, а сад! І як-жа не працаваць на такім заводзе ў поўную меру сваіх сіл і здольнасцей, як-жа не пастарацца дзяля яго добрай славы!

Адпрацаваўшы змену, тысячы рабочых пакідаюць завод, ідуць на адпачынак, а навустрат ім патакам лядца новай арміі рабочых, каб стаяць на станкоў, аўтаматаў, прасаў, канвеера памножыць поспехі першых: якіх растуць сіла і слава Соцыялістычнай Рэвалюцыі!

Міхаіл Антонік прыгажнецца да знаёмых і незнаёмых людзей. Цвёрды, упэўнены крок. На твары — абітак радасці і годнасці. У вачах — воблескі шчаслівы жар.

Ізлуч сёння, тысячы трактаразаводцаў. І кожны з іх — гэта добра ведае Міхаіл Антонік — жыве думкамі аб гістарычнай прыяе таварыша Сталіна на XIX з'ездзе партыі, думкамі аб вялікіх дасягненнях з'езда, асветліўшых савецкаму народу шлях да камунізму.

Міхаіл Антонік — лепшы электразваршчык завода. Ён адзін з тых людзей, аб якіх гаварылі таварышы Сталін, што яны «не толькі асабліва тэхнічны мінімум, але пайшлі далей, сталі ва ўзровень з тэхнічным персаналам, сталі пераўтвараць тэхніку і інжынерства, замацаваць існуючыя нормы, як утварылі, уводзіць новыя, больш сучасныя нормы».

Савецкія людзі не задавальняюцца асабістымі поспехамі. Паліваючы прадукцыйнасць працы, Міхаіл Антонік тут-жа задумваецца над тым, як ён зрабіць свае дасягненні здымачным усіх электразваршчыкаў прадпрыемства. Ён вучыць майстэрства працаваць «на-свойму» многіх таварышаў на заводзе.

За лепшым рабочым завода Міхаілам Антонікам следуюць маладыя трактаразаводцы.

Савецкія людзі любяць родную Камуністычную партыю.

шчырай, глыбокай, палыманай любові. Заўвага да з'езда калектыву трактаразаводцаў узяў на сябе высокую абавязальнасць. Вялікім пошмем разгарэлася соцыялістычнае спаборніцтва. Ад рабочага да кіраўніка прадпрыемства — кожны пытаў сябе: ці ўсё я зрабіў для таго, каб з часцю стрымкаць свае слова? Усеагульныя клопаты аб часці калектыва, славе роднага прадпрыемства ўвначаліся поспехам. Дадзена змяніць пана на тысячы рублёў прадукцыі. Выпусчаны звышпланавыя трактары і запасныя часткі. Прадукцыйнасць працы перавышана на 26,7 працэнта замест трох на абавязальнасць.

Перамога натхняе, кіліа наперад! ...Калектыву рамна-прасавага цеха звярнуўся да ўсіх рабочых завода з прапановай разгарнуць спаборніцтва ў часцю 35-й гадавымі Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі.

Ад цеха к цеху, ад участка да участка, ад рабочага да рабочага хутка зацэля рэста аб патрыятычным пачыне рамшчыкаў і прасоўшчыкаў. Вялікае пачуццё самазданай любові да Радзімы, партыі, Сталіна выклікала да жыцця высокі абавязак, каб ведала краіна, народ, што ў вялікім званні перадачы працоўнай перамогі будзе негаспадары гарцы і іх, трактаразаводцаў, шпённая, доблесная, няшчасная праца.

Усё мацней разгортваецца на заводзе спаборніцтва ў часцю 35-й гадавымі Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі.

З цехаў даносіцца раўнамернае гудзенне такарных і свірвальных станкоў. Рытмічна пастукваюць аўтаматы. З грукатам рухаюцца маставыя краны. Недзе басавіта адзваецца кавальскі молат. Шклянныя праёмы дахаў штоквіліна асвечваюцца блакітным агнём, а потым, праз нейкі кароткі момант, чуюцца спецыфічны для электразварачных апаратаў гук.

— Чуюце? — спытала Марыя Андрэўна Рамаанко — старшы інжынер па ўкараненню новых перадавых метадаў працы і потым многазначна сказала: — Сімфонія натхнёнай працы! І ведаецца, з кожным днём сімфонія гэтага гучыць усё больш стройна, рытмічна, магуча. Высокімі думкамі аб любімай Радзіме выкліканы небылыя працоўны ўздым. Хочаце, я вам назаву некалькі цікавых асобаў? — Яна звыклым рухам рукі выцягнула з кішкі паліто два асцягі, распрастала іх: — Вось, каля ляска. 90 працэнтаў рабочых завода ўзялі індывідуальныя абавязальнасці, 157 брыгад спаборнічаюць за выпуск выдатнай прадукцыі, 56-ці з іх прысвоена званне брыгады выдатнай якасці. На прадпрыемстве сотні многастаночнікаў. Тысячы чалавек акрылі асабістыя рахункі якасці. У цехах, на б'ючэстах — усюды ідзе ўкараненне перадавых метадаў працы... — Рамаанко падняла над галавой лісткі: — чатырнаццаць участкаў на заводзе працуюць па-сталанаўску! Давайце памяваем на адным з іх.

Як толькі мы зайшлі ў цэх пусковых матораў, дмк убачылі велізарны плакат: «Участак калектывнай стаханавецкай працы старшага майстра таварыша Селяхоўскага».

— Участак Барыса Селяхоўскага, — сказала Марыя Андрэўна, — семнаццаты месца падрад носіць назву стаханавецкага. Людзі гэтага участка ў часцю 19-га з'езда выканалі 5 кастрычніцка гадавую праграму на выпуску картараў.

Старшы майстар Барыс Селяхоўскі яшчэ зусім малады чалавек. Карыстаецца павялічанай работай. Мае, як ён кажа, свой «рабочы сакрэт». Селяхоўскі дасканала ведае ўсе станы на участку, работы, якія на іх утвараюцца. Яму вядомы шляхі да сэрца рабочых. Умее дапамагчы, але ўмее і патрабаваць. Словам — кіраўнік, угульмі, ініцыятыўны, дзейны...

Мы прыгадалі лічыць, пры дапамозе якіх Марыя Андрэўна на Рамаанко малявала нам карціну працоўнага перадавога ўздыму на прадпрыемстве. Выдатныя лічыць, лічыць высокай свядомасці!

...Прышліўша гудзе гудок. Ад гарадка трактаразаводцаў да завода лядца чалавечы паток. Рабочыя ідуць на тэраўнічкі бітву за паспяховае выкананне задач пятага пяцігадовага плана.

Імя вядзгатага электразваршчыка Міхаіла Антоніка вядома далёка за межамі нашай рэспублікі. Яго наватарскія пачынанні даволілі значна павысіць прадукцыйнасць працы. М. Антонік пачаў прымяняць скорасныя металы электразваркі ультракраткай дугой на павышанай сіле току. Акрамя гэтага, зняты наватар распрацаваў прыёмны зваркі метала пучком электродаў.

Аб сваім вопыце М. Антонік напісаў кнігу «Мае парадзі электразваршчыкама». На адмычку: М. Антонік у час працы над кнігай. Фота С. Фрыда.

Тэма партыі мае выключна важнае значэнне ў агульным працэсе развіцця беларускай савецкай літаратуры. Гэтая тэма займае цэнтральнае месца ў новым зборніку П. Глебка «Выбраныя творы», які выйшаў у друку. Распапоўваючы гэтую тэму, П. Глебка найбольш яскрава выніў сваё творчае аблічча.

Вобразы вялікіх правадыроў Леніна і Сталіна хвалявалі паста на працягу ўсёй яго творчасці, але непасрэдна да стварэння гэтых вобразаў ён падшоў у пазмах «Мужнасць» (1934 г.) і «У тых дні» (1937 г.), якія з'яўляюцца часткамі незаключанай трылогіі «Сцяг перамогі».

У гэтых творах вырашаецца адна з істотнейшых праблем соцыялістычнага рэалізму: стварэнне вобраза савецкага чалавечка, ідэальнага ўвасаблення якога з'яўляюцца Ленін і Сталін — гены рэвалюцыі, людзі новага тыпу. У дэясцінах Леніна і Сталіна, у духоўным вобліку правадыроў з найбольшай паўнаотай праявіліся асноўныя рысы новага чалавечка, яго камуністычнага мараль, пачуццё савецкага патрыятызма, арганічнае адзінства грамадскага і асабістага, звычайнага і гераічнага, гуманізму, сувязь з масамі, умненне прадбачыць будучае і змагацца за яго ажыццэўленне.

На пазмах «Мужнасць» і «У тых дні» найбольш яскрава праявіўся ўздым В. Маякоўскага на творчасці Пітра Глебка. Вялікае паста ў Маякоўскага ідзе не па лініі знешніх, фармальных азнак ці выкарыстання лабасных прыёмаў рытмікі, строфікі, запісу пэтычнага радка. Гэтую вучобу патрэба бачыць у вырашэнні асноўнага пытання эстэтыкі — у адносінах мастацтва да савецкай рэчаіснасці, і поглядае на крышні і характар прыгожага ў мастацтве, ва ўслаўленні соцыялістычнай рэвалюцыі, у поўным адзінстве асабістага і грамадскага, характа і барацьбы за новае ў жыцці, за камуністычную будучыню краіны.

Вучоба ў Маякоўскага патрабуе няспынага наватарства, высокай большыцкай ідэінасці ў пазыі, актуальнасці і палітычнай аэвостранасці, глыбокай зацікаўленасці тэмамі вялікага грамадска-гістарычнага значэння.

Асноўная задача пазмы «У тых дні», якая пераклікаецца з кастрычніцкай пазмай «Добра» В. Маякоўскага, — паказаць героіку і веліч дзён нараджэння новай эры, адзначыць хоць-бы некаторыя рысы характэрна найвялікіх людзей нашай эпохі — Леніна і Сталіна.

Пітро Глебка ўслаўляе ў сваёй пазме Кастрычніцкую рэвалюцыю, як выдатную з'яву ў гісторыі нашай грамадства. Праз усю пазму праходзіць ідэя савецкага патрыятызма.

Пазма лачынаецца з паказу падзей імперыялістычнай вайны і рэвалюцыянай сітуацыі ў краіне, з паказу падрыхтоўкі да рашучага штурму капіталізма, якая ішла ў цэнтрах — Маскве і Пецярбургу. Сюжэтная лінія твора грунтуецца на гістарычных фактах, на матэрыялах і документах, што адносіцца да тых дзён.

Партыя большыцкай змагаецца за пераўтварэнне вайны імперыялістычнай у вайну грамадзянскую. І хаця Ленін у гэты час быў у эміграцыі, а Сталін — у далёкай сібірскай ссылцы, яны знаходзілі сродкі сувязі з масамі і кіравалі ходам падрыхтоўкі рэвалюцыі.

Паст праўдзівае малое сустрачы Вадзіміра Ільіча з салдатамі і рабочымі на Фінляндскім вакзале, выкрывае здрадніцкую дзейнасць ворагаў рэвалюцыі — меншавікоў і эсэраў. Ён карыстаецца разнастайнасцю і эсэраў. Ён карыстаецца разнастайнасцю і эсэраў.

*) Пітро Глебка. Выбраныя творы. ДВБ, Мінск, 1952 г.

стайнымі рытмамі і інтанацыяй у залежнасці ад таго, пра што апавядае. Пры абмалёўцы вобраза Леніна паст знаходзіць свежыя, яркія мастацкія штрыхі, задушэўныя словы.

Працы І. В. Сталіна аб Леніне былі важнейшай крыніцай для аўтара ў час яго работы над пазмай. Яны дапамагалі пазту вызначыць тыповыя рысы характэрна Ільіча, паказаць яго ў працэсе рэвалюцыянага дзеяння.

Соцыялістычная рэвалюцыя выступае ў пазме ў шырокай гістарычнай перспектыве. Барацьба за рэвалюцыю звязаная з пабудовай камуністычнага грамадства ў нашай краіне, з геніяльнымі навуковымі прадбачаннямі правадыра.

Паст падкрэслівае адзінства Леніна з рэвалюцыянай справай, раскрывае ў ім талент прамоўцы і палеміста. Праз характэрныя прамовы больш яскрава выступаюць некаторыя рысы вобліка Леніна — яго прастата і яснасць думкі, сіла логікі, глыбокая любоў да народа.

Гаворачы аб VI з'ездзе партыі, Пітро Глебка на першы план ставіць вобраз вучня і саратніка Леніна І. В. Сталіна, адзначае некаторыя рысы яго характэрна. Асноўная з гэтых рыс — умненне глыбока пранікаць у сутнасць гістарычных падзей, воля да барацьбы за развіццё рэвалюцыі, зольнасць прадбачання.

І. В. Сталін паўстае ў творы як другі і саратнік Леніна, мудры правадыр, просты і бліскі чалавек. Вобраз Сталіна пастаўлен пазтам у цэнтр рэвалюцыянах падзей.

Чалавек у армейскай шынялі Задумены ідзе над Нывой... ..Ён той-жа, прыветны і строгі, Тая-ж бурная сіла вясны, Толькі вочы цямейшыя трохі І над скронямі сёны вясны. Многа горкіх хвілін праліцела, Шмат мінула суровых падзей... Нічы так душа не балела За гаротную долю людзей! Узняючы думкі высока, Шмат на сэрцы трыгоў і клопат Задумены хадою шырокай Ён спынае да Нарвскіх варот.

Разам з І. В. Леніным таварыш Сталін кіруе ўзброеным паўстаннем, штаб якога знаходзіцца ў Смольным. І зноў у поўнай адпаведнасці з успамінамі таварыша Сталіна аб Леніне паст імкнецца ўвасабляць у пэтычных радках некалькі момантаў вялікага жыцця Ільіча тых дзён, калі ён «літаральна расхітаў, становіўся яснавядцам». П. Глебка славіць палководчы гены Сталіна, які прадбачыў ход рэвалюцыянах падзей і непасрэдна кіруе паўстаннем. У ходзе рашучых класавых баёў нараджаецца новая эра ў гісторыі чалавечтва.

Пазма «Мужнасць» напісана пад непасрэдным уплывам геніяльнага твора Маякоўскага аб Леніне. У ёй раскрываюцца толькі некаторыя моманты вялікай тэмы аб правадыру — жалобныя дні і бюсмерце Вадзіміра Ільіча ў вяхах. Мовай пазыі Пітро Глебка перадае змест, характар і самы дух гістарычнай прысгі таварыша Сталіна здзейсніць заветы Вадзіміра Ільіча.

Пазма нешпадкава названа «Мужнасць» ва ўступе і ў далейшым разгортванні сюжэта твора ў цэнтры ўвагі аўтара — пераадоленне гора і смутку, свяржэнне бюсмерца чалавечка, народу, услаўленне ідэі рэвалюцыі.

Зачын пазмы, напісаны з вялікім пачуццём, надае айтмыстычнае гучанне ўсёму твору.

Падмы мяне, Мужнасць класа, Над галавамі паўшых ніц, Правадыр над імклівым часам, Над палётам планет і зарніц! Дай звычайнаму слову дужасць, Каб шумела яно, Як шамер!

У лірыка-публіцыстычную тканіну пазмы ўключаны некаторыя факты асабіста біяграфіі Леніна, вялікага чалавечка і вялікага правадыра мас. В. І. Ленін выступае ў пазме як стваральнік партыі рабочага класа, як правадыр прыгнечаных народаў, як арганізавальнік Савецкай дзяржавы, як змагаецца за камунізм. Вялікі маштабавы задумана і здзейсненага правадыром вызначе тымбіно народнага смутку, таго мужага смутку, што едае і ўзімае людзей на новай працоўнай падзвігі.

Нашы сэрцы наўзрад галасілі, Нашы вочы заўвады імгліа, Чалавечкага плачу сіла Горы змыць векавыя магла.

Як пераадоленне тугі і смутку, гучыць гістарычныя словы прысгі другога гены рэвалюцыі — таварыша Сталіна, сказаныя ад імя большыцкай партыі на II Усеагульным з'ездзе Савецкага. У іх скальчэнтравана мужнасць і воля класа, наравана на барацьбу за ажыццэўленне заветаву вялікага Леніна.

Ленінскія ідэі, свяржэнне паст, навама ўвайшлі ў жыццё нашай краіны. Частына Леніна жыве ў сэрцы кожнага большыцка, кожнага савецкага чалавечка. Яго мудрасць, воля, высокі гуманізм і прастата ўвасабляюцца ў вобразе таварыша Сталіна.

Жывы ў вяхах Ленін з'яўляецца ідэалам стаханавца героя нашага часу.

Выдатныя традыцыі паказу ў вобразе Леніна гістарычнага і асабістага пакінулі ў літаратуры М. Горкі і В. Маякоўскі. Па шляху, што ўказалі класікі савецкай літаратуры, срод дзюіх беларускіх пісьменнікаў ідзе і Пітро Глебка.

Тэма правадыра, партыі распрацоўваецца пазтам і ў лірычных вершах, напісаных у розныя гады яго творчасці: «Урачыстасць» (1931 г.), «Нашай славы ясная зора» (1935 г.), «Помнік» (1938 г.), «Прыўтанасць» (1939 г.), «Правадыр» (1942 г.), «Слова правадыра» (1947 г.). Кожны з гэтых вершаў уносіць новую рысу, дадае новы тэматычны штрых да вобразаў, створаных у пазмах «Мужнасць» і «У тых дні» і падкрэслівае вялікую кіруючую і арганізуючую ролю партыі ў жыцці савецкай краіны.

Слова правадыра, усё яго жыццё, усё з'яўляецца суцэльным подзвігам, уносяць на вялікія мужныя справы, прадаюць савецкім людзям сілы і ўпэўненасці.

Мы духам — нязломныя, воля — упартыя, Бо ведае кожны беец, камандзір, Што з намі вялікая мудрая партыя! Што з намі, наперадзе нас — правадыр. Да тэмы Кастрычніцкай рэвалюцыі на Беларусі Пітро Глебка звяртаецца і ў сваім творы «Свята ў Усходу», напісаным у пасляваенны час.

Нягледзячы на гэтыя поспехі ў маштабах творчасці аднаго пісьменніка, беларуская савецкая літаратура ішчэ ў вялікім даўгу перад народам у справе аднастаўлення вялікіх вобразаў нашага часу — Леніна, Сталіна.

Іван ГРАМОВІЧ

ТЭНДЭНЦЫЯ ЦІСЕЦКАГА

Урывак з апавесці

Пасля гулу ў цехах, пасля бясконых турбот блукаючы ў лесе — найдзешні адпачынак Антона Мікалаевіча. Чым горшы паход у грыбы ад паходу са страйбай або са спінігам? Смаловы пах ад сасны, баравое паветра робяць Антона бадзёрым. Нечуто па сабою ног, аздаецца, як некалі, жвава нагінаецца, лёгка ступаец, не помнячы пра свой цяжар галоў.

— Засушылася сьветла вясень, — прычмокнуўшы губамі, сказаў да яго Кастусь Цісецкі, калі яны вышліся ўдзух. — Каб дожджык, дожджык, то на гэтыя месцах, што мы прайшлі, братка — процыма грыбоў. За піль хвілін самазавя нагрудзі!

Вышлішы на невялікіх лясныя дворык — на палыну, — яны спыніліся. Антон Мікалаевіч не звярнуў увагі, пра што сказаў Цісецкі. Ён быў апраўны ў новым камбінезон і нёс звычайную сумку, што Спешаніда Гарасмаўна брала з сабою, ідучы ў крамя, а Кастусь Цісецкі быў у ватыку з турэскай машынкай за плячыма, ды ішчэ з кашавым на руцэ.

Яны ўжо зрабілі немылы круг, і палына, закрытая шаўкавістай атавай, паказалася мяккім дываном: хоць ты ішчэ прыкладзі! Звычайна такая трава расце па месцы былога аярдца. Антон Быліч скінуў шапку, крэкнў і апусціўся на дол. Сумка з грыбамі адляцела ў бок, ён расшліў катнер камбінезона і сказаў: — Бач, якое сонца — ішчэ загадкава жонка...

Цісецкі, пастаўшы кашаль са стражым наборам паласцівакаў, сыражак, вільнян, пачаў вываляцца ад шапрук турэскага яшча.

— На грыбную пагоду, то гэты ранец надываецца не дэва, — прыгаварваў ён сам сабе. Антон Мікалаевіч чмыкнуў у белы вус, жмурчыўся ад сонца. Увора яны спыніліся ў інструменталь-

ным цеху. Абодва разам працавалі, амаль штодня бачыліся, але толькі фюра на ролкасць шчыра парамаўлялі.

— Ты, от што! Пася змены прыдзі да мяне, — сказаў Антон. Яму захацелася паталкаваць, пагаварыць са старым сябрам. — Сядзем за стол. Стана нам арыхтэ што-небудзь. Мы гэта, як яго... заспываем!

— Ты не забудзь, братка, як мы, бывала, — ураз ажывіўся і загукваў Кастусь. — Ай, я-яй, — от было! Пастаруў я, Антон, і спынаць адых.

— На якому гэта праву! — Ды тут-жа, у цеху, сам сябе не пачуеш. Дома — часу няма. — Няпраўда! — абурўся Быліч. — Ты з мяне прыклад бярэ. Я хоць бачыш, — паказаў ён на сівыя вусы, — а іду і... усё та наша жыцьё ёсць барба-а... Някалі гудуць станкі, а я — хоцьбы што. Халду і паю!

Цісецкі закамляўся. — Дык умовіліся. Чакаю! Кастусь пачаў аднеквацца. Калі верыць ні то прасібе, ні то довадам Цісецкага, дмк усё прычына была ў тым, што ён рашыў цэментам заліць свой паграбок і прызначыў гэтую аперацыю на сёння пэсера работы, бо аўтра-ж выходны дзень.

Сябры пастаялі ішчэ нейкі час, пагаварылі і дамовіліся спаткацца аўтра. Прычым Антон Мікалаевіч зойдзе паглядзець Кастусюў катэдж, а потым яны, як некалі, паедуць у лес, у грыбы. ... Катэдж Кастуся Цісецкага стаў у біку ад шаны, да Бухалыма. Сёння Антон ледзь знайшоў яго. Двор быў абгаро-

жаны дашчатым парканам. Браме была без ручкі і, мабыць, хітра адчынялася. На брамку ён прыцягваў нейкую абычу і, поўны мэдальёна, спыніўся. Са двара дакочыўся галасы, і ён пастукаў — забраўша сабака. Потым жалезнае раўскаў лягнула, брамка адчынілася, і адтуль вышла жанчына, цягнучы штосці за сабой на вярочцы. Гэта была рагатая шэрая каза. Яна ўшралася, не хацела пакінуць двор Цісецкага, які заду надганяў яе дубом. Тут сябры і ўбачыліся. Антон Быліч, даючы дарогу, адступіўся на вуліцу, а Кастусь Цісецкі, кінуўшы дубец, загукваў: — А, братка, прабач!.. Заходзь, заходзь сюды!..

Прайшоўшы брамку, Антон Мікалаевіч спыніўся, нібы ад спалоху. Ад зачытка лома да вула хлэфчыка быў нацягнуты дрот і на ланцугу бегаў калматы, нешрытэльны сабака.

— Мурра, аяж у будку! — крэкнў Цісецкі. — Праходзь далей, братка! Ідзі, не бойся!

Кастусь Цісецкі адразу пачаў вадзіць, паказваючы сваё ўсталяванне. Гаспадарская рука дагледзела тут кожную пяду. На стразе хлэфчыка даспывалі гарубы. Над страхом былі складзеныя дрывы.

— Вось пачаў, які фюра склянок я выгладзіў, — казаў ён. — І ты шаўкелі і пач — усё сваімі рукамі... Павер мяне, братка, як прыдзееш са зменам, больш тут корнаецца, чым на заводзе.

Пачуўшы гэта, Антон Мікалаевіч нека насупіўся. Ён ступаў услед за сябрам, саудаў, чым ён паказваў, але гэта не аддукалася спачуваннем у яго сэрцы. Чакушы: яму прымоўніўся пазуўчарны партсход, дзе яго перавыбіралі, як скартара парткома, але на гэты гол — не выбралі. — Ну, не стану маціць, братка.

Мірон шмат дапамог. І так, і грашыма. Дзякую яму, стараўся пакуль не ажаніўся...

— З кім ён ажаніўся? — пацікаўўся Антон пра Кастусёва сына. — Там, на аўтамабільным працэсе. Грамадзян.

— Стаханавец твой Мірон? — Скораснік! На дошцы гонару, як лепшы электразваршчык! Аспіроўка, тут я класчыку паказаў!

— Маладычына Мірон! — сказаў Быліч, агледзеўшы ўсё, што паказаў Цісецкі. — Хвалю твайго Мірона! Кастусь аж рагуўбіўся, што сабра не хваліць яго «бурлаванна».

— А, братка, яны ўсе маладыя — не то што мы, а ішчэ пакрыўджана заганарыў ён. — Гэта ў гэтай, менш працуючы, і ім лепш цяпер жывецца. Гэта-ж не некалі!

Антону не хацелася прырачы і, наогула, раабраць крыўду Кастуся Цісецкага. Яго пацягнула, як яны дамовіліся, у лес, хучэй на прастор.

Калі Цісецкая памкнулася накрывць стол, частаваць, Антон Быліч адмовіўся. Ён сказаў, што таты яны не выбарочны ў грыбы, што лепш гэта — на зваротным шляху, з падсмажанымі бараніччамі. Ужо ідучы са двара, Антон Мікалаевіч толькі адно ўшкінуў: — Не ўсё ты, Кастусь, паказаў. Сее-тое пад замком халавец.

Цісецкі вінавата атаварыў аб тым, куды палыдам паказаў госьці, што гэта міронаў гараж, але цяпер прыстасаваны пад майстэрню. «Ну, там прымуе падрамантаваць, ці веласіпед».

І ішчэ запытаўся Быліч: — Што ў тебе за аб'ява на варотках? Цісецкі рагуўбіўся: — Гэта-ж, я, братка, пасля лаўня в работы прыходжу... Вяртаюся... ага! Дык от... адпаведна напісаў, — растлумачыў Кастусь. — Бо для гэтых баб пар

Прыгажэ наш родны Мінск — сталіца Совецкай Беларусі. За пасляваенныя гады вырас новы сацыялістычны горад з велічымі дамамі-палацамі.

Гордасць мінчан — праспект імя Сталіна. Па абодвух баках шырокай асфальтаванай вуліцы высіліся цудоўныя шматпавярховыя будынкі.

Узводзіцца яшчэ многа выдатных будынкаў: будынкі Дзяржаўнага Галоўнага пачтамта будучы прыгажэйшым у сталіцы. Побач — жылыя дамы гарадскога Савета, Міністэрства лёгкай прамысловасці. У адным з такіх дамоў на першым паверсе будзе адкрыта камфартабельнае кіно. У гэтым годзе ўступілі ў строй 106-кватэрны жылы дом гарадскога Савета.

Ажыўлена ў перадсвяточныя дні на праспекце імя Сталіна. Буліца заліта электрычным святлом. Палыміюць чырвоныя сцягі. Усёды партрэты кіраўнікоў партыі і ўрада. Шматлікія дыяграмы і планы расказваюць аб працоўных перамогах савецкіх людзей на ўсім франтах сацыялістычнага будаўніцтва.

На Цэнтральнай плошчы стаіць манумент таварыша Сталіна.

На задку: праспект імя І. В. Сталіна.

Фота Ф. Чаховіча.

Вялікая дружба

Б. ВОЛКАУ,
Д. ЧАЙКА.

Краем блакітных азёр называюць у Беларусі Полаччыну. Мядзведжым кутком быў векамі гэты азёрны край.

Пад гукі дымбалы співалі тут свае біразадныя песні беларускія сяляне. Така-ж сумныя напевы даносіліся і з таго берагу, дзе жылі латышы і літоўцы. Аб цяжкай нягодзе сваіх народаў пісалі беларускі паэт Янка Купала, латышскі паэт Яніс Райніс і літоўскі паэт Лясас Пира.

Вечнай і непарушнай дружбаў з'яднаны паміж сабой народы Беларусі, Латвіі і Літвы. Гэтая дружба змадала крывей у час Вялікай Айчыннай вайны, у партызанскіх атрадах. А зараз яна мацнее ў мірнай стваральнай працы савецкіх людзей — будаўнікоў камунізма.

Калгаснікі навакольных сельскагаспадарчых арцелей трох брацкіх рэспублік слаборучаюць паміж сабой, абменьваюцца вопытам, пераймаючы ўсе новае, што нараджаецца ў працы. Беларускія хлебаробы, наведваючы калгасніцкі літоўскі арцель імя Адама Міцкевіча, па іх метад вядуць у сабе цагляна-чаранічную вытворчасць. Літоўцы ў сваю чаргу бывалі ў латышскіх калгасніцкіх перанялі іх перадавы вопыт па развіццёвым племянной жывёлы. І так у вялікай і малой справе.

І калі калгаснікі беларускай сельскагаспадарчай арцелей імя Маладэва падлі думку скарыстаць воды старажытнага возера — пабудавалі на яго беразе гідрэлектрастанцыю, — літоўскія і латышскія калгаснікі з радасцю падтрымалі іх.

— Прымуем прыроду, воды старажытнага возера служыць савецкаму чалавеку! — аднадушна заявілі калгаснікі.

З Беларусі, Латвіі і Літвы да месца будоўлі пацягнуліся аўтамашыны, падвалы, нажараныя лесам, цэглы, цэментам і другія будаўнічыя матэрыялы. На будаўнічым пляцоўку пачалі паступаць бульдозеры, самазвалы і іншыя складаныя машыны. Многалюдна стала на берагах возера.

Да станцыі мы падызжалі вечарам. Яшчэ адзак было відаць велізарнае зарыва. Яркія электрычныя агні асветлялі будаўнічую пляцоўку. Далёка навакол разнісоўся гул машын і механізмаў. Абганяючы нас, на будаўніцтва імчаліся аўтамашыны, самазвалы. Яны везлі на электрастанцыю матэрыялы і абсталяванне.

Зараз на беразе возера ідзе будаўніцтва асноўнага гідратэхнічнага вузла. Да свечыра брацкая дружба звязвае народ нашай краіны з працоўнымі новага Кітая. «Кітайскія працоўныя, — піша прафесар Цао Цыньхуа, — раўняючыся на гераічныя образы савецкіх людзей, стараюцца ўзніцца да іх узроўню з тым, каб стаць творцамі шчаслівага жыцця сваёй радзімы, эпохі Мао Цзэ-дуна, барацьбітамі за мір на ўсім свеце».

Выдатнай традыцыяй у непарушнай дружбе двух вялікіх народаў стаў абмен дэлегацыямі працоўных. Будаўнікі новага Кітая з вялікай цікавасцю наведваюць савецкія фабрыкі, заводы, навучальныя ўстановы, калгасы.

На задку: тэахнікі Маскоўскага камбіната «Трохгорная мануфактура» паказваюць кітайскім тэкстыльшчыкам узоры новых тканін.

Фота В. Кашавага.

Та ўжо закончана збудаванне двух земляных плат. Узведзена жалезабетонная водазліўная частка. Хутка ўздымаюцца і глыбокага катлавана і сцены будынка станцыі.

Транспарцёр падае на бетоннашмалку камень, пясак, цэмент. А далей па металічнаму жолабу гатовы бетон паступае на пляцоўку. Высока ў неба ўздымаецца страла вежавата крана, пераносчы і перастаўляючы ўсе неабходнае для будаўніцтва.

Крыху ў баку магутны-экавадар пракадавае агульны канал. І хоць ГЭС яшчэ не ўзведзена, а з літоўскай станцыі Дукшта ўжо дастаўлены турбіны, генератары, электраапаратура. Спецыялісты, не традыцы ні зной хвіліны, прыступілі да правэркі і выпрабавання абсталявання.

Тут-жа калі будаўнічай пляцоўкі збудаваны падобныя прадпрыемствы — лезавод, часова электрастанцыя, склады, майстэрні. Для будаўнікоў ёсць магазіны, сталова, інтэрнаты.

Калектыў будаўнікоў, чатхвёны гістарычнай правай таварыша Сталіна і рашчывымі АХ З'езда Камуністычнай партыі, працуе з вялікім удзімам. Учорашнія калгаснікі, якія набылі спецыяльнасці каменшчыкаў, арматурчыкаў, «бетончыкаў», паказваюць узоры працоўнага гераізма. Скарэрыт Нівароні, бригадзір Сухарукаў, бетончыца Медушэца штудэна даюць па 2 — 3 нормы ў змену.

На будаўніцтва асноўнага гідратэхнічнага вузла адбыўся такі выпадак. Правы бераг катлавана нечакана пачаў спаўзаць, пагражаючы зашпаць зямлэй і заціць вадой усе збудаванне. На дапамогу будаўнікам падняўся ўвесь калектыў. Па посе у вадзе людзі забіралі сваі, закладвалі дошкі. Катастрофа была папярэджана. Гэты эпізод яскрава характарызуе самаадданую працу будаўнікоў гідрэлектрастанцыі «Дружба народаў».

У кабінце начальніка будаўніцтва Леаніда Аляксандравіча Скарабагатага мы знаёміліся з праектам гідрстанцыі. Абслугоўваць яе будуць усяго толькі два чалавекі. На самой станцыі людзей не будзе. Пузыт упраўлення запланаваны ў другім памышканні, недалёка ад станцыі. Спецыяльны прыборы будуць наведваць будаўніцтва станцыі.

Ужо недалёка той час, калі яркія электрычныя агні зазвоняць на берагах возера. Праз ляс, палі і рэкі пераклічуцца высокавольныя лініі. Энергія гідрэлектрастанцыі «Дружба народаў» пераўтварыцца ў гэты азёрны край.

На задку: тэахнікі Маскоўскага камбіната «Трохгорная мануфактура» паказваюць кітайскім тэкстыльшчыкам узоры новых тканін.

Сімфонія нашага жыцця

У. АЛОУНІКАУ,
кампазітар.

Працоўныя Совецкай Беларусі, якія ўзбудзены ідуць пад мудрым кіраўніцтвам партыі і вялікага Сталіна ад перамогі да перамогі, да светлых дзён камунізма, настойліва патрабуюць ад кампазітараў націхнёных твораў, вартых вялікай сталінскай эпохі. Беларускі народ вышаў на шырокія жыццёвыя прасторы і жадае пачуць у новых музычных творах волгуку ва свае самыя дарагія, самыя запаветныя думкі і пачуцці. Народ чакае ад кампазітараў музыкі глыбокай думкі, творчых даражанняў.

У гэтым сэнсе з'яўленне традыцыйнай сімфоніі М. Алашава ёсць радаснае падзея ў музычным жыцці нашай рэспублікі. Сімфонія пачынае сутраго раўняючыся коламі слухачоў. Гэта паказвае, што змест яе адпавядае мастацкім запатрабаванням нашага народа, яго патрыятычным націхчам.

Асноўная ідэя сімфоніі заключаецца ў паказе нашага сёння ва ўсёй яго разнастайнасці і прыгажосці. Радасці і клопаты, глыбокія і ўсхваляваныя мары, светлае маленства нашых дзяцей, карціны прыроды і быту, пранікнёная лямка і злітная веліч — такія вобразы сімфоніі. Яна прасякнута пафасам стваральнай працы савецкіх людзей і стварыла магутнасць маральных сіл савецкага народа.

Яна выяўляе нацыянальную форму сімфоніі свецкай аб тым, што ідэяльнай крмінай націхнення кампазітара з'яўляецца сучасная наша рэчаіснасць. Аўтар пераасноўвае інтанацыйны лад беларускай народнай песні, і яна гучыць на-паву.

Сімфонія насычана свежымі мелодыямі, інтанацыйна блізкамі да лепшых узораў народнай песнетворчасці. Мелодычны багацце, напеўнасць — адна з галоўных рыс сімфоніі.

На высокім прафесійным узроўні знаходзіцца гарманічнае, паліфанічнае і аркестровае майстэрства кампазітара. Аркестравыя палітры скарыстана М. Алашавым шырока і вобідь красачнасцю і паўнаго гучання. Аўтару ў роўнай меры ўдалося як праявіць, прывабна, так і моцныя гучнасці аркестра.

Да ўдачы кампазітара трэба аднесці сапраўды сімфанічнае развіццё твора, націхнасць яркіх кульмінацый, эмацыянальную насычанасць, стройныя, праларыцнальна складаныя формы яе частак, за выключэннем першай, дзе аўтару не ўдалося пакуль дасягнуць поўнай адзвоннасці формы і зместу. У свой час аб сімфоніі былі выказаны і крытычныя заўвагі і парадкі, якія аўтару трэба ўлічыць пры ўдасканаленні гэтага твора.

Кожная з частак сімфоніі раскрывае асобныя з'явы нашага жыцця. Першая частка больш за ўсё звязана з актыўнай працоўнай дзейнасцю мас. Пачынаецца яна павольным уступам, які мале карціну спакойнага яснага ранку.

Пры камунізме ўсе, братка, павінны даўга жыць. — То яшчэ-ж не камунізм. — У некаторых на дастатку ўжо камунізм. — У каго-ж гэта? — У тых, братка, хто атрымаўе тысячы і мае хатэджы... А ідзе пара, што ўсе будуць атрымаваць па патрабах... Быліч уміхнуўся.

— Значыцца, ты на сабе, ў грудзі, палым паказваеш, — сказаў ён. — Пра сабе гаворыш. Кастусь Цісецкіму здалося, што Быліч націхнаецца над ім. Ён успомніў, як Антон Мікалаевіч моўчы, з пагардай аглядаў яго «ўсталяванне» і загаварыў: — Далібог, братка, я цябе не разумею. Ты ты шыра гаворыш, ці дурнем прывідаешся... Наўжо табе над старасць свой абстаноўлены куток не па душы? — Які куток? — наспражыўся Быліч. — Ну, раптам для цябе, нібы адстаўному генералу, пабудуюць хатэдж.

Быліч зноў наспуіўся і задумаўся. — На мой век хопіць і камуністычнага кватэр, — адказаў ён. — Не пабудуюць, бо я не хачу. Не хачу! Навошта мне тыя лішнія пакоі і сабака кудлаты, як у цябе... — Чапу? — Ну, вішанькі, агрэст у цябе мне спадабаліся. Гэта я люблю. І ў нас на двары пасадзіў... А да астатняга... бачыш, часу няма і, разумееш, адсутнічае тондыця да ўсякай гэтай індывідуальнай непатрабнасці.

— А вот-жа бывае так? — прыціпа на запытаў Кастусь. — І прыслуга на тое... і ого! — Мала што бывае! — махнуў рукой Быліч. — Я знаў такога, што будаваў уласны двухпавярховы дом каля рэчкі. З рамончаваным на зашчытку, — гробліва сказаў Антон Быліч і рамуца закончыў: — Ведаеш, што я табе скажу!.. Той, хто велікі разьзярае рот, прагне да ўласнасці, ён адчувае, што нягодна так пажывае. Баіцца, як астатні перажытак!

— Эге, Антон, ты не лічы мяне так, — пакрыўджана загаварыў Кастусь. — У мяне ўсё са свайго мазаля. Пявер, я на грамадскім не нажыўся... Усё — мой пот і рукі. Я-ж паквартальна пазыў адношу ў банк. — Правільна! Я на цябе нічога не кажу і не дакараю. — Бары, братка, пакалыў майго сала, — ветліва праланаваў Цісецкі. Антон Быліч задумана працягваў. — А што пра камунізм, то ты памыляешся. Пра камунізм да работы будуча адносіцца ўсё так, як твай Міроне! Хваля Міроне! І патрабы ў іх... — А-я-я-я, перастань ты з Міронам. Усё Мірон, братка, ды Мірон, — узмаўціўся Кастусь. — Ён мяне і сам вушы прапудзіць. Быліч, павольна жуоучы, кінуў галавой. — Есць і з вашага цаха, хто ў прыклад стае, — згадыўся ён. — Баркан!.. Шомет! — От-жа прыклад! Адлі — расточнік, другі — фрэзершчык. Кожны адказвае сам за сабе, а не за людзей. 0-0-0, мілія зароботкі! — загукваў Цісецкі. — А я — маспер! Пала мной людзі, у мяне стаўка... І ўсё пра цябе, братка, ты на павышэнне штурхалі і ўгадыў мяне... — Не задаволены? — спытаўся Антон. — Чаго ты хочаш? — Я нічога не хачу, толькі павер: на май месцы не лёгка рубель памнажаць. Быліч успомніў, як яму аднойчы гаварылі, што Цісецкі круціць у цаху. Як ён вырабляў нейкія прыстасаванні. Набраў металу ў ліх прагага месца. Метал апрацоўвалі, а ён абіраў гатовыя дэталі і не адсылаў у тэрміну. Капіў, не даваў на загартуўку. Хаваў, кажа, і, як прышло дваццаць чвэртае, ці дваццаць шостае — аднёс! Кажа, каб адмеціцца і завясець лічбу к канцу месца.

Быліч ушкінуў гэтым, і Цісецкі етхрыўся. — Гэта Шылік ці Гарачун табе набраў? Каторы?

Абуджаецца прырода, пачынаецца напружаны, радасны дзень працы. Энергійнымі намаганнямі людзі перамагаюць цяжкасці. Расце іх упэўненасць у сваіх сілах.

Націхнёная і шырокая песня аб шчасці і характэве мірнага жыцця гучыць у другой, лепшай частцы сімфоніі, яе лірычнай вяршыні. Гэтая частка поўная шчырасці і чыстаты. У музыцы знайшлі адлюстраванне глыбокай народнай мудрасці і высокародныя думкі савецкіх людзей.

Трэцяя частка сімфоніі мале радаснае і шчаслівае маленства. У ёй багата тонкага гумору і вяселосці. Есць тут і напеўная калыханка. Колькі ва ўсім гэтым пашчоты і любові да дзяцей! І гэта не вынадкава. Савецкі народ, дзяржава праўляюць настольныя клопаты аб дзецях. Ні ў адной краіне дзеці не акружаны такімі клопатамі, як у нашай савецкай краіне, дзе лепшым другам дзяцей з'яўляецца вялікі Сталін. Адчуванне шчаслівага маленства шырока пададзена ў сімфоніі.

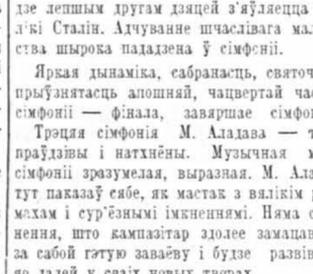
Яркая дынаміка, сабранасць, святлоная прыязнасць алошняй, чвэртай часткі сімфоніі — фінала, завяршае сімфонію. Трэцяя сімфонія М. Алашава — твор прадаўны і націхнёны. Музыкальная мова сімфоніі зрамацеля, выразае. М. Алашав тут паказаў сабе, як мастак з вялікім размахам і сур'ёзным імкненнем. Няма сумнення, што кампазітар зноўе замалваць за сабой гэтую зававаў і будзе развіваць яе далей у сваіх новых творах.

Шчыра брацкая дружба звязвае народ нашай краіны з працоўнымі новага Кітая. «Кітайскія працоўныя, — піша прафесар Цао Цыньхуа, — раўняючыся на гераічныя образы савецкіх людзей, стараюцца ўзніцца да іх узроўню з тым, каб стаць творцамі шчаслівага жыцця сваёй радзімы, эпохі Мао Цзэ-дуна, барацьбітамі за мір на ўсім свеце».

Выдатнай традыцыяй у непарушнай дружбе двух вялікіх народаў стаў абмен дэлегацыямі працоўных. Будаўнікі новага Кітая з вялікай цікавасцю наведваюць савецкія фабрыкі, заводы, навучальныя ўстановы, калгасы.

На задку: тэахнікі Маскоўскага камбіната «Трохгорная мануфактура» паказваюць кітайскім тэкстыльшчыкам узоры новых тканін.

Фота В. Кашавага.

На задку: тэахнікі Маскоўскага камбіната «Трохгорная мануфактура» паказваюць кітайскім тэкстыльшчыкам узоры новых тканін.

Та, аб гэтым казалі Шылік і Гарачун, дзе Быліч не паверыў тады. Ён не паверыў, што іх майстар абьякнаў да спраў на заводзе і тоніцца толькі за доўгім рублём. Успомніўшы, як выступалі на партыскадзе, Антон аж пакрыўчыў на месцы.

— Ці адлі яны ў лібе экзамены на разрад? — не адказваючы Цісецкаму, сам запытаў ён. — Сукны дзеці яны, братка! — раззавяўся Кастусь. — Бачыш, якія слязны найшліся! — Вясёлы настрій пачаў пакідаць Антона. — Дык ты не падрыхтаваў іх да экзаменаў? — А я як мяне рыхтаваў! — Э-э-э, Цісецкі, ты абяцаў мяне, гэта нікуды не вярта, — гневаючыся, сказаў Быліч і адварнуўся пазіраць на палічку. — Ты... ты проста... — Ён не знаходзіў слоў. На паліцы іх сцяной ажурвалі ёлікі. Адна стала высокая, вышэй за ўсё, з вяршыняй, як у вялікім лясным аркестры тамбурын, дзе замест брагалак вісели чырвоныя прадаўгаватыя шышкі. Здавалася, наліці вецер — і гэтая злёбная мачта з густа перарыжываных голяў, уздыгне, загудзе, зашуміць, звонячы медным, сёлетнім пасеннем. А зараз яна сваім спакойным выглядам, здаецца, казала: «Ці вярта лянцця, ты прыехаў сюды ког? Вось глядзі, як я святлона маўчу, спачываю».

— Антон, братка, мы зайшлі зусім не туды. Чорт ведае, што чапнем, — вінавата пачаў адстаўваць Цісецкі. — А-ай! Ну, абярочца група фабрыцаў... Ну, зробім экзамены... Чапу ты не захавасць? Ты пакаштыў майго сала! Возьмем яшчэ па адной.

— Майго сала! Быліч узрадзіў гэтыя словы, і ён, спыішы зубы, наспуіўся. Памалчаў. І ўсё, што сёння сабрала на думцы, — насяя гэтага ён больш не мог утрымацца. — Да вайны ты-ж быў стэханаўцам? — нібы ўпершыню спаткаўшыся з Цісецкім, спытаў ён. — Пастарэў. — Не, не ў гэтым буда. Старасць не прычына, — задумана прагаварыў Антон. — Ты не бачыў у вайну сапраўдных цяжкасцей. — Ну, можа бачыў, ды абыйшоў. — Што? — фальшатам вырвала ў Цісецкага. — Ты, братка, мяне расмашчыў. Хіба я не табе казаў, як пад калючым драпам поўз на зямлі... з голду пух. — Бываюць розныя цяжкасці, — выпрастаўшы ўказальны палец, сказаў Антон. — Ады пераадолееш — і выраспеш. Так, так, Канстанцін. А іншыя цяжкасці пералясеш ды ўніз пакоцішся. Закажыце чалавек — шкада глянуць!.. Вось мне здаецца, што ты пераляс такіх... А канкрэтна? Ты папоўзаў, як сам казаў, па зямлі, і яна ўдаснасцю да цябе наліпіла. Разумееш? Ціпер ты ў цаху, каля станка стаіш, а ў думках — ты да свайго пляца горнешся.

Як заўсёды, стрымана, не лаючыся, пасяброўска, Антон Мікалаевіч гаварыў, а Цісецкі спачатку дробна жаваў, пасля глынуў і прыслухаўся. — Братка, што-ж было рабіць? — развёў ён рукамі. — Што-ж я вінават, калі мяне лёс так прымуў... — Ле-е! Яшчэ бо! — ператражніў Антон. — Прычым тут лёс? Ты не малы, сам разабіраўся! Ты — рабочы клас. Рабочы! Ён, калі змагаецца, знае за што. У яго ліні! А ты, выхадзіць, калабок. Каціўся, каціўся, дакаціўся да хатара... Прачынуўся мужычок! Жывучы гэты дух! Маё сала! А я вот, бары — не хачу твайго сала! — І закончыў Антон некай грэбліва, ціха: — Казей... адпускаецца пасля абеда... — Даруй, братка, калі што не спадабалася, — раптам ледзь не перапрасіў абіяжыжаны Цісецкі. — Я чалавек не скрытыны. Нічога не хаваў і не хаваю ад цябе. Можа што і не так, як трэба. Бывае. Быліч нагу адсעדзеў, а можа ад нецярпення — устаў.

— Але, так мне і трэба, — чамусьці загаварыў ён сам сябе. — Я таго нарц. Засуджым! І чму раней за яго не ўзяўся?.. Знаў-жа, што гурток пры цаху не наведвае... што са сходаў уцякае... Але, але!

Дзе там было да «чмергесу»? Цісецкі прапанаваў, але Быліч адмовіўся. Гаворка больш не клеілася. Адлі думаў пра сабе, другі — пра сабе. На зваротным шляху ўсяго некалькі разоў перамоўліся. Вярталіся прыгаданным поездам. Як вышлі з пезда, Быліч падняўся на выдрук і залыбаваўся высотным домам на Прывакзальнай плошчы. — Хутчэй, хутчэй! — падганяў яго Цісецкі. — Братка, на аўтобус поспіеся... — Нахай ідзе! Я застануся тут, — адказаў Быліч. — Пахаджу, пагляджу, а дадоу, мабыць, пашком падамеся... Бач, за тыдзень які перамяніў! Ха-рошая будзе палочка!.. О! Здымаюць рыштыванні... Цісецкі бачыў, што Антон чыміцца будаўніцтвам, як ён раніцоў чыміўся сваім «ўсталяваннем». Кастусь вярнуўся да яго і запытаўся: — Крыўдзеш, братка, на мяне? — За што? Нафіласофстваваў, як заўсёды. — Ну, але, братка! — згадыўся Кастусь. — Есцэка чаго псаваць настроі! Гаўштува, усё ён... хопцы гэтыя. Падзюма да мяне! От-жа грыві... Ды мая там падрыхтавалася, чакае нас. Ты-ж сам дакараваў. — Шылік і Гарачун не глупства. Я за імі сачу, — не згадыўся Быліч. — Май на ўвазе, Канстанцін... — Братка, сукны яны сымні! — зноў не сцярыў Цісецкі. — Нахай і бачыць з гармонікам будаюцца! І за імі сачу, але зўтра-ж наладу ім рэзалюцыі на зааўкі. Антон Быліч аж чмыхнуў. — Дык от што! Зеш сам свае грывікі, — рамуца сказаў ён. — Наогул не паду! І не стой каля мяне. Ідзі і думай, ад чым мы гутарым!.. І за каго ты сабе лічыш у цаху... і нашто ты будзеш выпускаць матацыклі. Пакуль не адумаешся, як той казаў... кропка! Я цяпер не магу твай тандэнцы.

Наведзішы Палескую нізіну ў масцідзе-сятых гадах мінулага стагоддзя, І. С. Тур-гінеў пісаў: «Від Палесся напамінае від мора. І ўражанні ім убудоваюцца тым-ж; тая-ж першабытная, некрутаная сіла рас-цілаецца шырока... перад тварам гледа-ча. З непраўдывых лясцоў, з бесмярот-нага ўлоння вод узнімаецца той-жа го-лас: «Мне няма да цябе спрады, — га-ворыць прырода чалавеку: — я царству-ю, а ты клапаеш аб тым, як-бы не па-мерці!».

Непраходныя балоты, лясны без дарог, непемнае, цёмнае насельніцтва — такім было старае Палесся.

Аднак перадавы рускія вучоныя даўно ведалі, што гэтыя непраходныя балоты ўбудавалі сабой вялікае багацце.

Лес, торф, шкляныя пяскі, агнястой-кія і ганчарныя гліны і іншыя кары-сныя выкапні — гэта база для развіцця многіх галін прамысловасці. Асуданыя ба-лоты — гэта ў дадатак і высокаўра-дкажыныя землі.

У канцы XIX стагоддзя былі прадпры-няты спробы вывучэння балот Палесся, нават была зроблена невялікая спроба асу-шэння і сельскагаспадарчага выкарыстан-ня балот.

Але толькі пасля Вялікай Кастрычніц-кай сацыялістычнай рэвалюцыі па-са-праўдывому заняліся пытаннем карэннага пераўтварэння прыроды Палескай нізіны. У выніку паспяховага выкавання сталін-скіх паціодак і калектывізацыі сельскай гаспадаркі стала магчымым правядзенне ў шырокіх маштабах меліярацыйных ра-бот, якія базіруюцца на прымяненні на-вейшых тэхнічных пераваг савецкай навуцы і дасягненні. Да 1941 года на тэры-торыі БССР было асушана 270 тысяч тек-тараў балот і забалочаных зямель.

У 1941 годзе, па ініцыятыве таварыша Сталіна, СНК СССР і ЦК ВКП(б) прынялі рашэнне аб шырокім правядзенні работ па асушэнню і асаенню балот у Белар-ускай ССР для пашырэння ворыўных зямель і сенажацей у калгасах рэспублікі. Дзе-сяткі тысяч калгаснікаў вышлі на асушку балот. Ваіны з фашысцкімі захопнікамі пе-рарылі наступленне беларускага народа на балоты.

Арау-ж пасля заканчэння Вялікай Айчыннай вайны работы па асушцы ба-лот разгарнуліся ў яшчэ большым машта-бе. Гэтую садзейнічала вялізарная дапа-мога беларускаму народу, аказаная Саю-зным Урадам, ЦК Комуністычнай партыі Савецкага Саюза і асабіста вялікім Сталіным. У Беларусі арганізаваны дзе-сяткі спецыяльных меліярацыйных стан-цый і сотні меліярацыйных атрадаў, уброеных навейшымі айчыннымі машы-намі і прыладамі па асушцы і асаенню балот.

Яшчэ больш вялічынныя перспектывы асаення і пераўтварэння прыроды Пале-скай нізіны адкрываюцца ў сувязі з пры-няццем пятага пяцігадовага плана развіц-ця народнай гаспадаркі нашай краіны. У дырктыве XIX з'езда ВКП(б) запла-навана правядзенне шырокіх асушальных работ у Беларускай ССР, Украінскай ССР, РСФСР і Прыбалтыцкіх рэспубліках і ў першую чаргу ў раёнах Палескай нізіны з мэтай павялічэння плошчы асушальных зямель на паціодах на 40 — 45 пра-центаў.

На асушальных зямлях будуць шырока развіты высокапрадуктыўнае земляроб-ства і жывёлагадоўля, лясная гаспадарка і г. д. Гэта дазволіць у 2 — 3 разы павялічыць плошчы пасевных плошчаў. У многа разоў павялічыцца валасы збор збожжа, тэхніч-ных культур — каняпель, цукровых бур-якоў і інш., у 6 — 7 разоў — вытвор-чыць кармавых культур. Пашырэнне кар-мавых культур будзе садзейнічаць уздыму жывёлагадоўлі. Пагалоўе жывёлы ўрасце ў 2 — 3 разы. Аднаведна павялічыцца вытворчасць малака, мяса, воўны і другіх прадуктаў жывёлагадоўлі.

Важнейшым атрагатычным і арганіза-цыйна-гаспадарчым мерапрыемствам пера-ўтварэння прыроды Палесся з'яўляецца тое, што на ўсёй тэрыторыі Палескай ні-зіны ўводзіцца травянольная сістэма зем-ляробства ў поўным яе комплексе, т. я. стварэнне полеахоўных палос у бязлесных і малалесных раёнах з уварэннем карма-вых і палаяных травянольных севаларо-таў, з правільнай сістэмай вырошчвання раслін, з будаўніцтвам прудоў і вадаёмаў у кожным калгасе і саўгасе.

Прыродныя багаці Палесся адкрываюць шырокія прасторы для развіцця дрэвапра-дуччай, лясахімічнай прамысловасці. Ве-лізарныя запасы торфу даюць магчыма-сць арганізаваць вытворчасць торфабрыкет-аў, газіфікацыю торфу і г. д.

Меліярацыйна-прадукцыйнае таксама пра-вядзенне работ па ачыстцы, паглыбленню і шматзаванню асноўных рэк і будаўніцтву ўдаходных каналаў. Усе гэтыя работы ў многа раз пашыраюць водны транспарт Палесся і дадуць магчыма-сць скарыстаць ідэальную для будаўніцтва электра-станцый.

Асудальныя сістэмы будуць складацца не толькі з каналаў, якія адводзяць ліш-нюю ваду на сістэме прыліцця ў Днепр. Задача заключачца не толькі ў простым асушэнні, але і ў рэгуляванні воднага рэжыму з тым, каб падаваць на палі столь-кі вады, колькі спатрабача раслінам. Рэ-гуляванне стока вод мяркуецца праводзіць шляхам збудавання адкрытых каналаў, возасхонішчаў і вадаёмаў, злучаных сі-стэмай шлюзаў, а таксама закрытай ме-ліярацыйнай сеткі на палях.

Гранд'ёзныя пераўтварэнні прыроды і гаспадаркі абудуцца ў Палескай нізіне ў блэйшыя гады. Гэтыя пераўтварэнні магчымыя толькі ва ўмовах сацыялістыч-нага дзяржавы, дзе савецкі чалавек атры-маў шырокую магчыма-сць падпарадкоў-ваць сабе стыхійныя сілы прыроды, дык-таваць ёй свае законы.

Як-жа, прыкладна, будзе выглядаць новае Палесся?

Там, дзе бясконцымі прасторами цягну-ліся непраходныя тонкія балоты, раскі-нуцца шырокія квітнеючыя жалас-ныя палі і лугі. На іх будуць працаваць нашы навейшыя айчыныя машыны. Жытні, пшанічныя, каняпельныя, бульбя-ныя палі разгарнуцца ў адпаведнасці з правільнымі севаларотамі.

Роўныя, як стэрылі, шасейныя дарогі перасякуць усю тэрыторыю Палескай ні-зіны, звязваючы ў роўных напрамках га-рады і населеныя пункты. Па баках дар-огі ляжаць зялёныя палы падоўна-ляжных і дэкаратыўных дрэў. Такія-ж зялёныя па-лосы насаджэнняў размесяцца ўздоўж асудальных каналаў і водасхонішчаў. Вя-лікія плошчы будуць займаць лясны. Іх масівы раскінуцца на ўзвышшах, акру-жаць гарады, акаймаюць рэкі, Днепра-Бугскі і Днепра-Нёманскі каналы. Насе-леныя пункты адзёдуць будучыя плодныя на зялёныя астравы сярод мора палёў. Фруктовыя сады, вінаграднікі з мясцовых марозаўстойлівых гатункаў зводзіць са-мае шырокае распаўсюджванне.

Савецкі народ, які пазнаў законы на-вуцы, законы развіцця прыроды і грама-ства, пад мудрым кіравніцтвам партыі і геніяльнага правядцы партыі і ўсёго пра-грэсіўнага чалавецтва І. В. Сталіна ўпо-ўняе авалодвае сіламі прыроды і прыму-ша іх служыць грамадству. Савецкі чла-век даўно ўжо разбурыў схалястычны міф аб няменнасці прыроды. За гады сталін-скіх пяцігодкаў Палесся ўжо стала не тым, чым было раней. Прайдзе нямнога год, і справядныя балоты стануць крыніцамі багацця. Палесся ператворыцца ў адзін з перадавых індустрыяльна-аграрных раёнаў нашай любімай Радзімы. Вялікае наступ-ленне пачалося.

І. С. ЛУПІНОВІЧ, віцэ-прэзідэнт Акадэміі навук БССР.

Надзяжа ўявіць, з якой радасцю прой-дуць заўтра святочныя калоны гамель-чан па вуліцах свайго роднага горада. У працоўнай спешцы будучы можа не кожны з іх заўважаць, як выра-е і па-малодзеў Гомель. Сёння, калі святочнае ўбранне зрабіла горад яшчэ больш прыго-жым, кожны ўбачыць яго цудоўны рос-квіт.

Сёння Гомель перажывае дні свайго дру-гога нараджэння. Той, хто бачыў яго не толькі ў першыя дні пасля вайны, але і два-тры гады назад, не пазнае яго цие-пер. Там, дзе пасля фашысцкай акупацыі былі толькі руіны ці голае поле, — сё-ня ўзняліся кварталы новых будынкаў і прыгожых жылішчаў дамоў.

Сталінскія каляны аб добрабыдце і ішчасці савецкіх людзей знаходзяць сваё яркае выражэнне ў грандыёзным размаху жылішча будаўніцтва.

На змену адна- і двухпавярховай дара-вольскай забудове выступаюць кон-туры новага горада з кварталамі шмат-павярховай забудовы і цудоўнай ар-хітэктуры, якая адлю-строўвае веліч і прыгажосць сацыялі-стычнай эпохі. Гэта асабіста відчылі на архітэктурным абліч-чы самай прыгожай вуліцы горада — Савецкай.

Яна амаль поў-насьцю абудавана ад Савецкай плошчы да Рагачоўскага рынку, і будаўнікі перакла-чыліся на будаўніц-тва адной з галоў-ных вуліц горада — Комсамольскай.

Забудова Ком-самольскай вуліцы ідзе поўным ходам. І ўжо сёння нельга не звярнуць увагу на асобны будынак. Вось у самым пачатку вуліцы ўзвы-шаюцца чатырохпавярховы 84-кватэрны жылы дом (архітэктар В. Кароль). Жыва-пісныя на сваіх формах, а добрай лепкай, гэты дом з'яўляецца нібы галоўным ву-ліцы. Шырокім фронтам разгарнулася і далейшая забудова. Узняюцца два 49-кватэрныя чатырохпавярховыя і 50-кватэрны жылыя дамы, чатырохпавяр-ховыя вялікі будынак школы і іншыя.

Аб'ём гэтых будынкаў з іх архітэ-ктурнымі формамі, дэкаратыўнай апрацоў-кай скадуць галоўны аэмент архітэ-ктурнай кампазіцыі цэнтральнай часткі Комсамольскай.

Жывапісным кутком з'явіцца месца, дзе запраектаваны дзвер з фантанам.

Комсамольская вуліца, якая закан-чаецца каля Савецкай плошчы, удала за-вяршаецца архітэктурным фонам — бу-дынкам Палаца піонеруў.

Зараз на Савецкай плошчы ўзвыша-юцца будынак абласнога драматычнага тэат-ра на 800 месцаў (архітэктар Тарасенка). Гэты манументальны будынак, які паві-нен уступіць у экспэрымант ў канцы 1953 года, прадастаўляе значную цікавасць. Магутныя порцік з канандай карыфэякай капітала і багатай архітэктурнай лепкай

Інтэнсіўна забудоўваюцца таксама і раёны Гомеля. У Нова-Беліцы раней зусім не было каменных будынкаў. Цяпер тут на вуліцы Леніна з'явіліся кварталы шматпавярховых дамоў масакамбіната, таўшчакамбіната, абзабудаваных камба-ната, фабрыкі «Велузіў» і інш.

Прыгажэ Гомель. Над калонамі дэма-нстраўць прагучаць заўтра заклікі Кому-ністычнай партыі зрабіць савецкія гарады яшчэ прыгажэйшымі. Гамельчане з асабі-вым удымам падхопцё гэтыя заклі-кі. У новай сталінскай пяцігодцы Гомель стане адным з прыгажэйшых гарадоў Са-вецкай Беларусі.

і скульптурнай надае будынку аблічча ўрачыстасці і разам з тым манументаль-насці і архітэктурную вырашчасць. На вы-сокіх мастацкіх узроўні выкананы лян-ныя работы ў фаяе, кулуарах і глядзель-най зале тэатра.

На рагу Комсамольскай вуліцы і Савец-кай плошчы прагуджаны адміністра-цыйны будынак, які сваім аб'ёмам павінен замацаваць вугал і стварыць адзіную ар-хітэктурную тэму.

Непадалёку ад тэатра мяркуецца буда-ўніцтва велічыннага манумента. Архітэктару будынкаў на плошчы будзе дапаўняць разнастайная архітэктурна малых форм.

Савецкая вуліца ад плошчы да вуліцы Рагачоўскай набывае выгляд закончана-сці. Рэканструяваны і закончаны будынак «Палесдруку».

На рагу вуліц Савецкай і Леніна па праекту архітэктара Ждановіча закон-чана будаўніцтва першай чаргі 79-кват-эрнага жылога до-ма горкамагса. Дуб-ра аформлены, з до-ваўнымі добры-падкаванымі кватэ-рамі, ён у перахва-точнай дні зася-ляецца жылцамі.

Скверы на месцы разабраных каро-бак упрыгожылі плошчу Працы іа Кітаатра іа Бацініна.

Апрача забуда-вання галоўных вуліц Гомеля інтэнсіўна забудоўваюцца шмат-павярховымі жылы-мі дамамі, грамадскі-мі будынкамі і ад-дзячымі ўстаноўка-мі такіх вуліц, як Пешамайская, Жар-коўскага, Пуршкіна і інш.

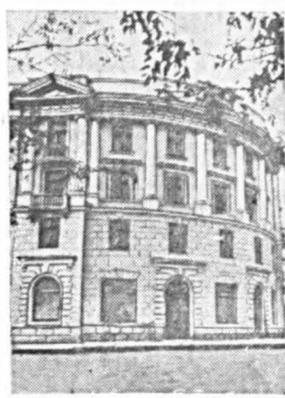
Заканчваюцца будаўніцтва Гомельскага рэчынога тэхнікума на вуліцы Пуршкіна (архітэктар Касцюк).

Гордацю гамельчан з'яўляецца збудаван-не на Прынаказальнай плошчы Палац культуры чыгуначнікаў. Вырашаны ў прыгожых і разам з тым манументальных формах, уяўных з архітэктурай вакала, ён радуе не толькі гамельчан, але і кожнага прыяздначата ў Гомель. Прасторны вестыбюль гэтага будынка выдзе навед-вальніка ў багата аформленае фаяе і ў глядзельную залу. Багатае ўпрыгожанне і цудоўная апрацоўка — усё гэта ства-рае ўмовы для адпачынку працоўных.

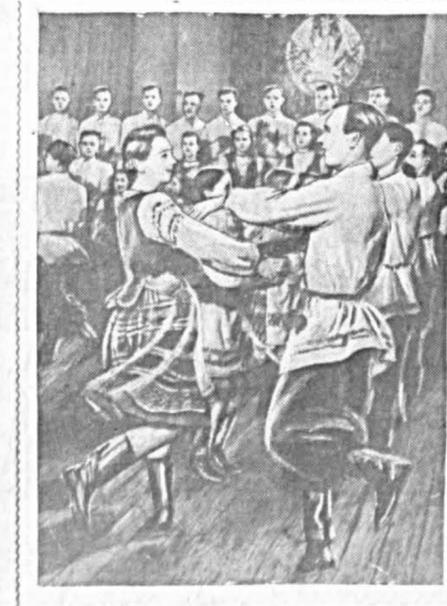
Інтэнсіўна забудоўваюцца таксама і раёны Гомеля. У Нова-Беліцы раней зусім не было каменных будынкаў. Цяпер тут на вуліцы Леніна з'явіліся кварталы шматпавярховых дамоў масакамбіната, таўшчакамбіната, абзабудаваных камба-ната, фабрыкі «Велузіў» і інш.

Прыгажэ Гомель. Над калонамі дэма-нстраўць прагучаць заўтра заклікі Кому-ністычнай партыі зрабіць савецкія гарады яшчэ прыгажэйшымі. Гамельчане з асабі-вым удымам падхопцё гэтыя заклі-кі. У новай сталінскай пяцігодцы Гомель стане адным з прыгажэйшых гарадоў Са-вецкай Беларусі.

В. ІВАНОВ, галоўны архітэктар Г. Гомеля.

Гомель. 79-кватэрны жылы дом на рагу вуліц Савецкай і Леніна.

Квітнее мастацтва Са-вецкай Беларусі. Сёлет-на сацыялістычнае маста-цтва рэспублікі ўзбагаці-лася новым калек-тывам Дзяржаўнага на-роднага хора (мастакі кіраўнікі заслужаны дзеяч мастацтва БССР Г. І. Цітовіч), які буд-зе ўдзельнічаць у док-ладзе беларускай літэра-туры і мастацтва ў Ма-ске.

Хор падрыхтаваў пра-граму для святочных канцэртаў.

На адмыку: выступ-ленне хора і танцаваль-нага ансамбля.

Фота С. Фрыда.

Да 100-годдзя з дня нараджэння Д. Н. Маміна-Сібірака

Бязлітасны крытык капіталістычнага ладу

Сёння спаўняецца 100 год з дня на-раджэння выдатнага рускага пісьменніка-драматурга Дамітрыя Нарксіавіча Маміна-Сібірака.

З твораў гэтага выдатнага пісьменніка-раманіста перад імі паўстаюць яркія кар-ціны рускага жыцця дараформанага пе-рыяду. На багатым матэрыяле Мамін-Сібірак паказаў зараджэнне і развіццё ка-піталізму ў Расіі, расказаў аб тым, як капіталізм анішчав дробных прадпры-емнікаў, рамеснікаў, раслоўваў сляна-ства на беднату і кулакоў-драбейнікаў, які ён прыме беспасрэтную галечу шы-рокім народным масам.

«У творах гэтага пісьменніка, — ука-зваў В. І. Ленін у сваёй кнізе «Равніцце капіталізму ў Расіі», — рэльефна высту-пае асабівы быт Урала, баізік да дара-форманага, з бяспраўем, цемрай і пры-нжанацю прыязаната да заводаў на-сельніцтва...».

Той факт, што В. І. Ленін, аналізуючы працэс развіцця капіталізму ў Расіі, га-ворыць пра Маміна-Сібірака, як пра ма-стака-романаіста, які прадаўна адлюстрав-аў гэты працэс у сваіх творах, падкрэсла-нае грамадскае значэнне творчасці пісьмен-ніка.

Д. Н. Мамін-Сібірак нарадзіўся 6-га лі-стапада 1852 года ў Віцебна-Шайтанскім заводскім пасёлку паблізу Ніжняга Тагіла. Яго маленства прайшло сярод цудоўнай уральскай прыроды, у непадарнай бліза-сці да горназаводскага рабоча-сялянскага насельніцтва. З маленства пісьменнік па-любіў свой край і беражна пранёс гэтую любоў праз усё жыццё.

Любічы і паважаючы чалавека працы, Мамін-Сібірак рана ўбачыў драбейні-кую эксплаататарскую сутнасць буржуа-знага грамадства. У час вучобы ў Пеш-скай духоўнай семінарыі (1868—72 г.г.), стаўшы чытачом падпольнай вучнёўскай бібліятэкі, Мамін-Сібірак знаёміцца з твор-намі рэвалюцыйных дэмакратаў, якія абуджалі ў ім крытычныя адносіны да ба-гаслоўскай схалястыкі і да ўсёх самозва-жыўна-пазірскіх параклаў. Захапіўшыся вызваленчымі ідэямі, Мамін-Сібірак пакі-нае семінарыю і наступае ў Пецярбург-скую медыка-хірургічную акадэмію. Гэты яго навучэнца ў акадэміі (1872—76) супа-даюць з найвышэйшым уздымам народніч-кага руху, пад уплывам якога юнак ішкнуўся знайсці такую спецыяльнасць, якая аблізала-б яго з народам і дазволі-ла-б яму быць на вярце народных інтэ-ресаў. Мамін-Сібірак пераходзіць на юры-дычны факультэт Пецярбургскага ўнівер-сітэта. Аднак праз год у сувязі з харак-тэрамі ён вымушаны быць пакінуць універ-сітэт і выехаць зноў на Урал. Пачынаючы з 1877 года, Мамін-Сібірак на працягу 14 год жыў на Урале.

Яшчэ ў Пецярбургу ў лоншухах ара-боты Мамін-Сібірак спрабуе пісаць для дробных часопісаў аповяданні з жыцця уральскага горназаводскага насельніцтва. Шыроку вядомасць прынёс аўтару на-рысе «Байцы». У ім расказалася аб ця-жары бурлацкага жыцця, аб бязвыхад-насці становішча сляняства, абезьме-жанага ў выніку рэформы 1861 года. З ве-лізарнай сілай, у яркіх мастацкіх обра-зах раскрыў пісьменнік працэс атрабле-ння народа буржуазнымі драбейнікамі.

Інтэнсіўна забудоўваюцца таксама і раёны Гомеля. У Нова-Беліцы раней зусім не было каменных будынкаў. Цяпер тут на вуліцы Леніна з'явіліся кварталы шматпавярховых дамоў масакамбіната, таўшчакамбіната, абзабудаваных камба-ната, фабрыкі «Велузіў» і інш.

Промнем яркага святла для пісьменніка ў змрок рэакцыі 80-х гадоў былі багач-це народнай душы і прыгажосць роднай прыроды. Пісьменнік стварыў выдатны вобраз чалавека з народа Савоскі — «са-мае лепшага спадшчыка», аб якім ува-собосяны веліч душы рускага чалавека, яго таленавітасць, гераізм.

Пачынаючы з нарыса «Байцы», у твор-ах Маміна-Сібірака выстулае харак-тэрнае для большасці яго твораў супрацьстаўленне жыцця працоўных мас паразітаўнаму жыццю эксплаататараў. Наступна галоўным гераем твораў пісьменніка становіцца працоўны чалавек, і пісьменнік прыходзіць да вываду, што асноўнай сілай дзяржавы з'яўляюцца імяна народныя масы.

Раман «Прывалаўскія мільёны» пачы-нае серыю сацыяльна-праблемных рама-наў Маміна-Сібірака. Вялікай заслугай пісьменніка з'яўляецца тое, што ён, па-казваючы ўладу капітала, здолёў разгле-дзець агніванне капіталізму, уадэірава-е яму напат у пару росквіту. Мамін-Сібірак паказвае ў рамане, што ў буржуазным грамадстве ўсё прадажнае, усё пабудавана на ашуканстве і ўладзе грошай.

Яшчэ большую сілу характарыстыка маральнага занядду капіталістычнага грамадства набывае ў другім рамане Ма-міна-Сібірака — «Горным гняздо». Гэты раман прасякнуты думкай аб марнасці спадшчынаў патрыярхальна настроенай дэмакратычнай народнай масы на добрага пана.

Усеагульная прадажнасць буржуазнага грамадства паказваецца і ў рамане «Бур-ныя люты» («На вуліцы»).

У супрацьстаўленні ідэалогіі народніч-ва, якое закрывала вочы на факты рэ-

віцы капіталізму ў Расіі, Мамін-Сібірак паслядоўна паказваў у сваіх творах раз-віццё капіталізму ў Расіі. Ён бачыў расту-чую рэвалюцыйную сілу — рабочы клас і са спачуваннем гаварыў аб «бойкім за-водскім чалавеку», аб яго добрым харак-тары, аб яго ўпаўнённым поству.

Побач з разнастайным па жанру твора-мі для дарослых, Мамін-Сібірак ства-рыў класічныя кнігі для дзяцей: «Але-ксіевы казкі», «Шэрая шыбка», «Якша-паліўнічы», «Зімоў на Студзёнай».

У лістападзе 1912 года прагрэсіўнае грамадскае адначала 40-годдзё пільна-га пісьменніцкага дзейнасці Маміна-Сібірака. Падкрэслаючы глыбока нацыянальны характар працы пісьменніка, А. М. Горь-кі ў сваім прымітанні гаварыў юбярэ: «У дзень 40-годдзя вялікай працы Вашай людзі, якім Выны кнігі дапамагі ары-мезд і памабіць рускі народ, рукую но-ву, з нашанай і ўдзячна кланяюцца Вам, пісьменніку сапраўды рускаму».

Уклад Маміна-Сібірака ў скарбіду рус-кай літаратуры быў па-сапраўдывому ад-носна толькі ў большымі органе — га-зэце «Правда». У некратку, прысьне-на памяці пісьменніка, «Правда» пісала: «Памёр яркі, таленавіты, сардэчны пісьменнік, пад паром якога ажылаў сто-ронні мінулага Урала. Падала апошні па-капала драбейнага, прагатаіта, як-страмнота ні ў чым».

Томскіх людзі ўпаўноўваюць паміць пісьменніка-драбейніка, які смева падняў у амрычаны гады парыжам свой пратэстны-чы голас супраць бяспраўя народа і за-важыў да барацьбы з уладай капітала.

Б. ГЛАВАЦКІ.

Галоўны рэдактар Васіль ВІТНА. Рэдакцыйная калегія: Заір АЗГУР, Уладзімір АЛОУНІКАУ, Алякс БАЧЫЛА (намеснік галоўнага рэдактара), Васіль БУРНОСАУ, Настусь ГУБАРЭВІЧ, Ірына ЖДАНОВІЧ, Павел КАВАЛЕУ, Аляксей КУЛАНКОУСКІ, Пімен ПАЧ'АННА.